

САҢГА ОЛОХ

Чурапчы уулуун хаанага

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫҢ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ХАЛААН УУТУН УОДАҤЫНА

(РЕПОРТАЖ)

Улууенутугар халаан ууга күүскэ кэлэн Ыксаллаах быһыы-майгы балаһыанньата биллэриллэн турар. Ордук айылҕа алдьархайыгар хаарыйтарбыт, дьылэрэ-уоттара, олохторун устата мүнөт баайдара-дуоллара ууга барбыт ыалларга ыарахан күннэр үүнүлэр.

Ыам ыйын 15 күнэ. Чурапчы сэлэниһэтин арҕаа баһыгар Ленин уулуссатыгар тийбэбит. Дьон олохтор дьылэ-уота бүтүнүгү ууга тураллар киһи хараастар хартыһына. Билигин Ленин уулуссатын 99-гар олохтор Михаил Николаевич Корякин көрүстэ. Ыаллар уһаайбаларынан киирэн, күрүөтөн тутуһан уу турбатынан хааман Корякиннар уһаайбаларыгар тийбэбит. Ойбуору үрдүнэн түһэн эрөһиниһэ тыһа олохтон, киһи дыксыһар көстүүтүн илэ харахпыһынан көрөбүт. Дьон олохтор икки дьылэ, булуус, тархы, ампаар, баанһык, хоспох, хотон, кыра сарайдар, "Волга" массына, саһаан мас барыта ууга тийирэн тураллар. Аттыһаары уһаайбаларга эмиэ онук хартыһа. Устан тийиһи улахан дьыа кэрүмүһүтөр тиксэбит. Дьылэ киирбипит - мал-сал үөһэ көтөдүллүбүт, киһи эрөһиниһэ саппыкылаах эрө хаамар ууга турар. Бу өссө түспүт көрүгэ үһү. Талһаһа уу олус күүскэ сүүрүгүрө сытар, хас да сиринэн киһини сабар хайа өхсүүдөр үөскэбиттэр. Михаил Николаевич көксөһүстэн.

Ыам ыйын 9 күнүтөр сарсыарда 9 чаастан уу кэлэн барбыта. 10 чааска булууспар, 10:30 чааска дьылэбөр киирбикэ. 11 чааска дьылэ муостатын үрдүтөр

ерө аһаан тахсыбыта, дьылэ таһыһаары маһым устан барбыта. Сарсыарда күнүтөр дьылэ муостатын 40 см, кэрүмүһү иннигэр сиртэн 30 см үрдүктөөх уу кэлбикэ. Үһүс күнүтөр уу таһыма 20 см түһэн баран эмиэ үрдүнэн барбыта, күөстөнөр дьылэ оһоҕо хайа барбыта.

Көрөн туран баарын суоһун ууга былдьаппыт киһиэхэ ыарахан балаһыанньа. Корякиннар 1990 сыллаахха уһаайба быстаран, 1992 сыллаахха дьылэ тутан киирбиптэр. Михаил Николаевич Мадьхситтэн төрүттөөх, идэтинэн инженер-мелиоратор эбит. Эр кэмгэ Эрилик Эристин аатынан совхозка киһи "Мелиоратор" ПМК-га, тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар үлэлээбит. Билигин "Арчы" үөрөтөр комбинатка үлэлтир. Кэргэнэ Евдокия Ивановна 14 сыл устата улууска кылаабынай агрономунан үлэлээн пенсияга тахсан олохтор. Билигин сиэннэрин көрөлөр эбит. Уу кэлэн аймактарыгар көснүтөр Михаил Николаевич арды ууттан дьылэни сүрэххө калата сатаабытын страховкалаабааттар. Идэтинэн ууга сыһааннаах киһи буолан Михаил Николаевич Липпэлээх быһытын астарарга туруорсар эбит. "Атын дөйдуларга уу кэлэринэ дьылэ араах хонугунан аһар, билиһэ бу нэдиэ-

лэттэн ордук турар, ким да айдаарбат", - дьон кыһыбыт санаатын үлэстэр. Кырдык да, кырдыр саа-ска турбутунан сир-халаан икки ардыгар хаалар санырыга ыарахан.

Салгыы Эрилик-Эристин уулуссатыгар тахсабыт. Манна эмиэ ыһырык хартыһа. Эрилик Эристин уулуссатын 11-гэр олохтор Оконишниковтарга сыргыттыбыт. Дьылэ таһыһаары объект бары ууга тураллар, дьылэ үрдүтүлүбүт буруус мас устун хааман киирбиптэр. Хаһаайка көксөһүрүнэн уу дьылэ муостатын үрдүтөр 10 см тахсан баран түспүт. Умуһахха, котельнайга билигин да баар эбит. Дьылэлээхтөр күнүһүн оһохторун оттон дьылэригэр олохтор, кэрүмүһү ыалларыгар хоно тахсаллар.

Ыам ыйын 16 күнэ. Сарсыарда 10 чаас Харыылаах быһытыгар тийбэбит. Курулаан-харылаан уу балыһаннаах түһэ турар. Алта киһи быһыт бөрүгөтүүтүгэр үлэли сымдааллар. Көксөһүт билиһипит Чурапчытаары РЭС үлэһиттэрэ бу быһыты моой-арҕа ыһынан көрөллөр эбит. Ол курдук, монтер Н.Н.Ложкин практикаларын бара сылдьар ЯГИТИ I курсун студентарын Егор Попову уонна Филипп Кривонозовы кытта кумах куултуу сылдьаллар. Оттон тракторист Ф.С.Иустинов, Н.И.Окоёмов, П.С.Куйнало бэлэм кумахтаах кууллары уурталыһаллар. Быһыт алдыһаары сымдыһыт ирт оһорон бөрүгөтөн баран, кумах кунуһуттар.

Салгыы Липпэлээх быһытын көрө аһаһыбыт. Быһыһа 10 сифон туруоруллан, уу турбаларынан сүүрө сытар.

Уопсай балаһыанньа хайдарый?

Улууска халаан ууга кэлэһин бүтүнү күнүгү турутун билэ "Чурапчы улууга (оройуона)" МТ Ыксаллаах быһыы-майгыга комитет председатели солбуйааччы Николай Ильич Петрову кытта көрсөн көксөһүтүб.

Ыам ыйын 5 күнүттэн улууска Ыксаллаах быһыы-майгы комитетин штаб төрүттэн, суукканы эргичи үлэлир. Дьонуускайтан Ыксаллаах быһыы-майгы минис-

терствоһуттан Чурапчы, Таатта, Амма улуустарын көрөр подполковник Н.С.Иванов салайааччылаах 3 №-дээх оперативнай бөлөҕө кэлэн үлэли сылдьар. Николай Семенович үһүс сылын сааскы халаан уутун аһарыга үлэ-лэһэр опыттаах специалист буолан, туһааннаах үлэ - хамнаска улахан көмөлөөх. Билигин даҕаны Куохара, Солообут үрэхтөр, Чурапчы күөлүн уутун таһыһаары үрдүктөр. Харыылаах быһыт автоматынан суулааҕа 1 мол. 700 кубометр уу түһүөхтээх эбит буоллар, билигин турутуһан 1 мол. 900 кубометр уулу ыһта олохтор. Липпэлээххэ Улуус Муунһаары депутата П.М.Наумов салаататынан 9 киһилээх биригээдэ төгүрүк суукканы үлэлээн уу таһыһын түһэригэ 10 сифону туруорда.

сооружениялар бааллар. Балар бары 1975 сыллаахха оһоһулаан, эргэһэн, көксөһүт сөптөөх өрөмүөн ыһтылыһаҕа хайа баһарар түгүһүгэ алдыһар турустаттар.

- Николай Ильич үтүс олохтоохтор Липпэлээх быһытын аһары туруорсаллар, ону эһипт туох дьин эһиһтэппиттэй?

- Бастатан туран,

баар Бууһаа гидростан уу критическэй таһымын 25 см аһарда. Оттон Амма сэлэниһэтигэр критическэй точканы 50 см аһары барда. Мантан сабаҕалаахха критическэй точканы Мындаарайы бөһүлэ-гэр 1-2 м, Мырылаа 14-15 м аһары барар үрдүктөөх уу калар кутталлаах.

Быһыһын күһүн ардахтаан, онно эһи хаар

Чурапчы сэлэниһэтигэр 47 дьылэ ууга барда, 213 киһи, онтон 77 оҕо дьылэ-уота суох хааллылар. Чакыр нэһилиэгэр 10 дьылэ ууга барда, 51 киһи, онтон 19 оҕо дьылэ-уота суох хааллылар.

Чурапчы сэлэниһэтигэр "Айыллаан СК-н уонна баһаарынай пост иккисинэн икки сыллааҕыта Правительство Председатели Е.А.Борисов дьаһалынан оһоһуллубут быһыттар быһылы уу комитетигэр улаханнаах туһалаахтар. Оттон атын I, II кварталлар, Набережнай уулусса ууга барыа этилэр. Бөрүгөтүү үлэтигэр Чурапчы сэлэниһэтин таргылтара, оһуола үрдүкү кылааһын үөрэнэччилэрэ, Куоһаа быһытыгар ЧГФКСИ, колледж студенттара түмсүүдэхтик үлэлиһиттэрин бэлэти-эхсэ иһада. Чурапчытаары РЭС коллектива (сал. Ф.Ф.Барашков) балаһыан-ньаны өйдөн үлэһиттэринэн, техниканын көмөлөстө. Халаан уутун аһарыга баар техниканы (ол иһигэр чааһыһаайдар) аттарыһа "Мелиоратор" ААО ыһсан үлэли сылдьар. Ууга таарыйтарбыт түөлбөлөр мистэтигэр туһааннаах үлэни таргыл-дэлэр. Улуус үрдүнэн уопсайа 54 гидротехническэй

ыһтыла турар үлэ-хам-нас барыта Правительство хонтуруолугар турар. Илин энэр улуустарыгар оперативнай штаб салайааччыта СР Правительст-вотын Председатели сол-буйааччы А.И.Степанов быһааччы дьаһалынан үлэ-лиһит. Иккисинэн, Лип-пэлээх астахлыһына уу Болтонону, Таатта улуу-һун нэһилиһэтигэр, Ытык-Күөлү иһигэр сотон аһар кутталлаах.

- Улуус үрдүнэн балаһыанньа хайдарый?

- Холтоҕо, Кытаанах, Хайахсыт, Аларар, Мугу-дай, Ойулуун нэһилик-тэрэ быһыттарын, күөл-лэрин бөрүгөтүүгэ туһаан-наах үлэни ыһтылар. Амма өрүс мууһа этэһигэ аһан эрэр Манна Прави-тельство харчы көрөн, Чурапчытаары "Мелиоратор" ААО мууһу хараар-дыһа эрдэттэн үлэ ыһ-тан, быһыл, уу кэлэһэ ал-бэх дьылһаар муус хары-ыта суох үтүһүлүк барда. Ол тыһан баран хары ууга кэлэһиттэн экирэтэн иһэрэ улахан кутталы үөскэтэр. Амма баһыгар

халыһ буолан нэһилик-тэргэ тахсар суол-нис ал-дыһа. Мындаарайыһыгар суол 2 сиринэн, Дириггэ тахсар суол 1 сиринэн быс-таланна. Ыам ыйын 15 күнүтөр Ыксаллаах быһыы-майгы министр-ствотын вертолетунан Си-ри Холлореско (Хадаарга) "Мелиоратор" ААО специ-алистара тийэн, куул ил-дэн, олохтоохтортон 30 киһилээх биригээдэни кытта бөрүгөтүү үлэтин ыһтылар. Мырылаа улуустан 4 киһилээх бөлөҕү кытта Хабаровскай куораттан кэлэ сылдьар быһааччылар (6 киһи) тийэн, халаан уутуттан харыстанар үлэни саҕала-атылар. Аны бу күнүгэ ардаһтар кэлэллэрэ күүтүлүр, балаһыанньа өссө уустугулар. Быһыт-тары бөрүгөтүү үлэ-тэ тохтогулуһубат.

Галина ПОЛУСКИНА,
Айталына АДАМОВА.

Хаартыһкаларга: 1. Ууга былдьаһыһыт баай-дуол. 2. Харыылаах быһыта. 3. Харыылаах быһыта. 4. Липпэлээх быһыта.

Бүтүн Россиятааҕы физкультура учууталларын күрэһин лауреата

Муус устар 12 - 22 күннэригэр Екатеринбург куоракка ыһыллыбыт VII Бүтүн Россиятааҕы физкультура учууталларын күрэһэр Саха сириттэн икки учуутал бара сырытта. Ол иһигэр Мугудай нэһилиэгин, Чурапчы улуунун, Саха сирин аатын көмүскүү Петр Иванович Собакин ситиһилээхтик кыттан кэллэ. Киини кытта биһигэ сымдыбыт, күрэхтэспит Ханалас улуунун ДЮСШ тренери А.А.Куприянов бочуоттаах бастакы миэстэни ылар ситистэ.

Ыам ыйын саралыылыгыгар Мугудай нэһилиэгэр П.И.Собакин ситиһилээн чыэстэтир. Киин үөрүүтүн үлэстэ биһигэ үөрөмүт, үлэлээбит догдотторо, учууталлар, үөрэнээччилэр, нэһилиэк олохтоохторо уонна улуустааҕы үөрэх управлениетын делетарията кыстыгыны ыһылар. Бу күн күрэх нэмэр П.И.Собакинга күөс-көмө, тирэх буолбут КДТарабукингга эмиз эрдэ тыл аҕалта, баҕа санаа бастыга этилиннэ.

Күрэхтэһии түгэннэрин, Екатеринбург куорат дьаалэрин-уоттарын хаартыскага түһэрэн, видеокамерага устан аҕалыгыгарын видеопроектарынан кэпсик-кэспик көрдөрбүттэрэ сонундук көһүннэ.

Бүтүн Россиятааҕы учууталлар конкурстарын лауреата, П.И.Собакин бу ыһыллыбыт күрэх туһунан манньк кэспир:

— Бастаан утаа манньк күрэхтэргэ кыттар санааны Н.П.Федоров, Д.Д.Пермякова, А.М.Пермякова санааны укпугутара. Киинлэр мээхэ эрэнэн, албэри эрийэр буоланнар кураһтэн күрэххэ кыттан, бастаан, ситиһиллэнэн кыааттаммытым уонна дээ бу чугас дьонум ойбобулунан киэн айтар тахсан ситиһиллэнэн кэллэбит. Бу манньк улахан киэн хабааннаах күрэхтэргэ кыттар олус долгутуулаах. Кыттаргар бэйэн эрэ иһэһин көрүмүһүс, уопсай коллективын, дойдун туһунан аан бастаан санаахтаах-

хын. Онон төрөбүт түһбөҕү бөрүннөлөх буолуу улахан суолталаах. Манньк төрөһүннөргэ кыттар олус эппиэтинэстээх.

Төрөбүт күнэ: Ыам ыйын 10 күнэ, 1961 сыл.
Төрөбүт сирэ: Хайахсыт.
Балаһыанчыта: Кэргэннээх, 4 оҕолоох.
Сөбүлүүр дьарыга: Булт.
Ытыктыыр сирэ: Үрүг Күөл.
Сөбүлүүр суруйааччыта: Далан.
Сөбүлүүр киинэтэ: "Неуловимые мстители".
Кумира: Г.Ф.Нохтунский.

"Аҕа күрэһэ" республиканскай көрүү кыайыылааҕа, Кыайыы 60 сылын көрсө республиканскай "Учитель физической культуры" күрэх кыайыылааҕа, Дальнай Востокка ытыллыбыт физкультура учууталларын күрэһин кыайыылааҕа, Бүтүн Россиятааҕы физкультура учууталларын күрэһин лауреата, "Лучший учитель" Гран хаһаайына.

Күрэх туһунан кэспитхэс Дальнай Восток уонна Сибирь зональнай күрэхтэһиитигэр кыайыммын, бу улахан түһүлгэ кыттар быраабы ыһытым. Бүтүн Россиятааҕы "Мастер педагогического труда по внеучебным и учебным формам физкультурно-оздоровительной и спортивной работы" күрэххэ репитан барытыттан 58 уопуттаах учуутал кыһына Саха сириттэн бөһүө буолан барыһыт. Онтон кыттааҕыта мин уонна Ханалас улуунуттан сылдар ДЮСШ тренери А.А.Куприянов этэ.

Олортон биһрдэстэрэ ангардас мээхэ эрэ буолбакка, А.А.Куприяновка эмиз күөс-көмө, тирэх буолбут КДТарабукингга махтал-сыт улахан Хас биһрдийи түһүмөх сыһаата - халтыга суох аһарылар, ымпылар-чымпылар тэһэ күлүк курдук биһилбэккэ-көстүбэккэ сүүрбүт-көспүт киһи киһи буолар.

Күрэхтэһии саҕана 8 зонага араар-быттар. Биһиги зонага кыттааччы 14 этэбит. Практикага уопсайа 7 киһи судуйалаата. Судуйалар барыта Россия киэн туттар спортсменнара, тренердэрэ, дьаалэлэрэ олордур. Биһиги зонага күрэхтэһии түмүгүнэн Иркутскайтан сылдар А.А.Зайчиков I миэстэни ыһыта. II-III миэстэрэ Екатеринбург уолаттара тахсыбытара. Мин "Бастыҥ урук" номинацияга тигистим. Бу ситиһиним бар дьонум ойбобулунан кэлбит буолан, барыбыт ситиһиниэ дьон тоһоролсон этэбит. Түгэннэн туһанан салайааччыбар уонна минин кытта тэбис-тэһигэ сылдыссыт, түбүгүрбүт КДТарабукингга, оскуолам администратиялар, коллективтар, бар дьонумор махталбын тирдэбим.

Бу күн саала иһигэр төдүрүһа мустубут П.И.Собакин дьарыктаабыт, үөрэхпит оҕолоро түэстэригэр толору мэтээллэх олордоллоро киэн айыммылаах, баай уопуттаах үлэтин түмүгүн көрөһалиир. Киинтэн кыһылтан тахсыбыт

спортсмен уолаттар ЧГФКСИ, СГУ физкультурага салаатын студенттара буолан Саха сирин ааттатан араас көрүнүгү күрэх быһыаһылар. Кырайар кыһааттаах мээхик спордун ветерана, тарбаар талааннаах, эрхир эрчимнээх республика бастыҥ волейболиһа, аҕа соннуу-тутар спорт маастара, улахан дьа-кэргэн амаар аҕа, сахалыы саҕара май-пылаах уонна киһи быһымытынан элэ-күй, көрсүө Петр Ивановичка ийиһиги да улуус, республика билэр, киэн туттар киһитэ буола үүнэ, сайда тур дьон баҕа санаабытын ыһабыт.

Айталина АДАМОВА.

Хаартыскага: чыэстэһиин түгэнэ.

Биһиги олохпугу-орду харчы ылар дьитэһинэ бука сыһыстарбатын буолуу. Оттон бу тылы боттүрүүс тыа сиритэр үөрэнэр студенттара хайдаҕын билээри Күөх Маай бырааһынны-ылар Ленин болуоссалыгар, норуот күүлэйдэр сылдар студенттарга аҕыах ыһы-тыкка эппиэттиһиллэригэр көрдөстүм.

СТУДЕНТ, Ыһа төһөнү туттаҕын?

1. Ханна олохтун? Олорор сиргэр харчы ыһаһлар дуо?
2. Стипендия төһөнү? Туохха бары-ыһын?
3. Аскыт хайдах дьаһанан олохтун?
4. Сотовайтар нэһиликэ төһө харчыны утаҕын?
5. Дискотекаларга, барга сылдарын дуо?

Коркин Петья, ЧГФКСИ I курсун студента:

1. Уопсайга олоробун, харчы ыһаһтар. 21300 солкуобай, аска, онук-манньк бытархайга.
3. Остолубуойта аһылабын, биһрдэ эмит аһылаһабын.
4. 500 солкуобай курдугу.
5. Дискотекага биһрдэ эмит сылдыабын, барга олох сылдыаһабын.

Жирков Руслан, ЧГФКСИ II курсун студента:

1. Уопсайга, 2Не-дээх корпуска олоробун.
2. Үөрөхпэр үгүтэй буоламмын 2350 солк ыһабын, ас ыһабын, сотовайбар бары-ыһын.
3. Остолубуойта аһылабын, 50 солкуобайга.
4. Күн айы 50 солк утабын.
5. Ыйга иһигэ эһин сылдыабын.

Макаров Андрей, техническэй колледж II курсун студента:

1. Дьэбэр олоробун.
2. 800 солк, ол харчыбынан күүлэйдим-бин.
3. _____
4. Бэйэм укпатпын то.

5. Мээхэ сылдыааччы суох.
Егорова Лина, техническэй колледж I курсун студентката:

1. Колледж уопсайыгар олоробун, ыйга 80 солк ыһаһлар.
2. 600 солк, хоско биһрдэ олорор кыргыттарынан кыттыһан ас аһылаһабын.
3. Кыргыттар буолан 100 солкуобай аска быраһабын. Сунтаартан сылдыабын, ыраага бөрт буолан дьоннорум ас ыһаһтар, харчы ыһаһтар.
4. 200 солк курдугу буолуу.
5. Ыйга биһрдэ-иккитэ сылдыабын.

Трофимова Аграфена, техническэй колледж II курсун студентката:

1. Уопсайга олоробун, ыйга 80 солкуобай биһрдэбин.
2. 480 солк, мээстэбин төтүүбүн.
3. Дьонум ыйга иһигэ-үгэ ас ыһаһтар (Сылантан сылдар).
4. Сотовайы суох.
5. Дискотекага, аһаа сылдыааччыбын.

Мантан көрдөхкө, туох да дьэбэт иһин, тыа сиригэр үөрэнэр студенттар куорат ыһааттарылааҕар ороскуоттара сөбүгэр эбит. Уксуларт уопсайга босхо олороллор, остолубуойга аһыһлар. Оттон куоракка олороллорун, аһыһларын таһынан, айаһа-ра, онно эһин аралдьыһаллара (киһнэр, кафеда, дискотекага) да элбэх буоллаҕа дии. Онон оскуолаҕа бүтэрээччилэр ханна үөрэнэригин эрдэттэн толкуйданын, дьиттэн-уоттан ыраатпака, үтүө ороскуота суох студент олохун биһээхитин сөп эбит.

Туһа ОКОЕДНИКОВА.

Хаартыскага: Чурапчытааҕы колледж студенттара.

Иһааттарбар кэс тиһим

Мээхэ, үлэ, тыыл ветераныгар, кырдьаҕас киһиэхэ Диринга - оскуолатын 10 кылааһын үөрэнээчилэр Артемьева Саргы, Лукашова Лидя, Сергеева Саина, Старостина Айурана, киһилэр кылаастарын салайааччыта Агаблева Елизавета Прохорова ыам ыйын 6 күнүгэр тилимүрөскай көмөнү ангардулар. Ол курдук, уокка олтор 3 "Урал" массыына мастын барытын саһааннаан биһрдилэр. Ол иһин олус үөрэн туран таппаллаах "Саҥа олох" хаһыатын нөнүө махталбын биллэрбим.

Күндү кыргыттарым, үлэ, олоххо, үөрэххэ дьулуургут үлэ-саас тухары эһиги арыаллаатын. Дьонно элэһэй сыһаһыт, кырдьаҕаска ытык-таһыһыт, үтүө санааҕыт устубатын. Дьон махталын, убаастаһытын курдугун ыла сылдыһыт. Баай дуһалаах, эһилэ суох ыраас суобастаах дьон буола улаатын дьэн аһыһытын. Баҕа санаам бастыһын, үтүө санаам үтүмэһин аһыһытын.

Д.К.МОНАСТЫРЕВА, Холтоҕо нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ, тыыл ветерана.

297 СЫЛ ЫСТААСТААХ ВЕТЕРАННАР КӨРҮСТҮЛЭР

Киһилэр 11-дэр эрэ. Ол эрэҕи үлэлэрин уопсай ыһаһа 297 сыл - үс урукку төһүү үлэһиттэрэ - ыһаһаһыһаах ветераннара. Бары уонунан сыллара олукторун, саастарын үтүгүн оройуонуга, норуот ааттыһарынан "мээс" комбинат сайдыһыттар анаабыт убаастаһар дьон.

Киһилэр ортолоругар 80 саастарын аастыҥ ыһах кырдьаҕастар В.Д.Местников, А.И.Попова, 32 сыл Холтоҕо арыа собоһугар маастарлаабыт эр киһилин бааһы үлэһит Е.Д.Илиартинова, эмиз 30 сыл ыһаһаастаах, өссө 50-нүс сыллара оройуонга голландскай сыр оҥоһуутун баһылаабыт маастар олохун анаабыт Е.В.Голышева, 35-с сылын ыһаһаһытын кулутуун "Ыһыкта" иһик, Республика Тыатын хаһаайыһытын үтүлүк үлэһитэ, бары быһааччы биһрд сүл эрэ манай ыһаһаастаах барыһыһах үлэһит А.Ф.Васильева, киһигиҥи дьары таһынан Мугудай собоһугар 19 сыл рабочаһынан үлэлээбит К.Д.Федотов, бу үлэҕэ сүүрбөһи сылларын анаабыт М.И.Коржанин, Е.Н.Макарова, В.И.Собакина көрсүһүүгэ сырыттылар.

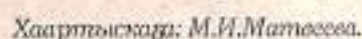
Кыайы күүнү иһигэр үгэс буолбут ветеран-үлэһиттэр көрсүһүүлэрин "Чурапчы" ТХПК тэрийдэ. Быһыһы көрсүһүү биһрд урестыһан бу иһаһаһа күн, ыам ыйын 6 күнүгэр, кооператив тэриһиһаһа 10 сылын туолбута буолла.

Маннай директор Андрей Тимофеевич Носовиһын кооператив үлэһит-туттартаа. Ветераннар толору аһаһах остуол туһа олорон уруксуну-хойу-нубаһылар, куруутун өйүүрүн иһин ис сүрэхтэригэр таһаһаһылар.

Түмүккэ ветераннар кооператив араас аһы-үлүн, үтүгүн-сүөгүнн элэ-һиһтэн турар, өссө "наркомовскай" эһиһээх ботучу киһини тутан үөрүүлэрэ өссө үрдэҕэ.

И.И.НОМАНОВ.

ЗАГС органдар тэриллибитэ 90 сыла

Урукку 10-тан тахса сымлаары ЗАГС үлэтэ сүрдэх киэптэһиннэх, техническэй үлэтэ барыта илиинэн толоруулар буолан киһи быыс булбат. Хас бирдии суруйуугу барытын иккилии экземплярга огтороҕун Аны хос (повторнай) сибидиэтэ-листитибэ биэрбитэ, үгүс атын оройуоннартан кэлэр запростарга эппиэттээһин, араас республикалартан, суут органа-рыттан запростар кэлэр арай этилэр, олорго тута онорон, бэрэбизэркалээн, эппиэтин ыытан иһэтин. Сылга оройуон үрдүнэн 600-тэн тахса өртөрөөһүнэ, 100-тэн тахса курдук алуу, 200-чи-ыал буоллу регистрацияланар бууһааһына, ити үс ыҕамытбын-ро Чуралчы сэлээннээтин иһигэр буолар этэ. Ол да буол-лар общественная үлэтэ төһө кыайарбынан кытта сатыыр эһим, быйбар оройуоннаагы ком-миссиятылар, дыахталлар орой-уоннаагы сөбүлэтэрэҕэр талыл-лан үлэлээбитим. Бй аайы рай-совет иһинэн "Советская школа" дигэн үлэлиирэ, оһио нэһилиэк-тэн специалистар киирэн үөрэ-нэллэр. Олорго үксүгэр чаас ылан семинардары ыытабын. Нэһилиэктэргэ специалистары-нан үлэлээбиттэртэн Чакыртан Е.Е.Алексеева. Мырылаттан

Бары кыраайы үөрөт:
эччилэргэ кыттаанар дору
обуяны, айар үлэтитигэ
сигибилир баарабыт.

В. Д. ПОПОВ,
музей научна
сотрудника, С
спитин туйгуи

К а р т ы с к а б а
А.А.Саввин автором и
теория южная этнографии
материй издательств.

"Сага олох" редакционной-издательской холбохуу ГУ. Оффсетной бичээт. Сахааны № 60-61 Тираж 2413. 16.05.2007 с. бичээкэ бариллина.
Харьмат-издэһэлэстэ: олутуруунуука, чаппизэргэ уонна субуотала тахсар.